

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 362.

Tredie Session.

102det Møde.

Fredagen den 19de Mars.

(Fortf.)

Mourier (fortsat): Men naar Erfaringen viser, at Fæststederne dog blive bortfæstede imod store Indfæstninger, naar det altsaa er et Factum, at disse betydelige Summer virkelig tilveiebringes, hvor kan man da uden Gensidighed fremstille Sagen, som om den udelukkende skulde ligge i Godseiernes Haand? Nu vel, lad da de Bønder, der kunne tilveiebringe disse flere tusinde Riggsbankdaler, som man befrygter at skulle paa Bøndernes Beforsning gaae i Godseiernes Kommer, lad dem da, naar de ikke kunne komme tilrette med Godseieren, anvende disse Midler paa andre Steder, lad dem, under den forøgede Concurrence af Selveiersteder, see til ved Hjælp deraf at skaffe sig et Huus og Hjem. Det er jo dog en bekjendt Sag, at man, for at kjøbe en Eiendom, langtfra behøver et saa stort Beløb i Contanter, som Eiendommen koster. Jeg seer da ikke, med hvad Berettigelse det kan siges, at Sagen i den Grad, som Fleertallet forudsætter, skulde ligge, og naar ingen Tvangslov udkom, fremdeles skulde vedblive at ligge i Godseiernes Haand, og at Bønderne, under den bestandigt og med stærke Skridt tiltagende Formindskelse af Fæststedernes og Forøgelse af Selveierstedernes Antal, i saa høi Grad skulde være givne til Pris for Godseiernes formeentlige Egennytte og Udfugelse. Jeg troer virkelig, at man, af Iver for at skaffe Fæstebønderne Selveiendom paa fordelagtige Vilkaar, paa den ene Side kaster en ubesjøiet Mistillid paa Godseierclassen i det Hele, og paa den anden Side i altfor ringe Grad tiltroer Bønderne, der dog skulde være komne saavidt, at de ikke længere

trænge til Fæstelovgivningens Beskjærmelse, Gyne til paa bedste Maade at varetage deres eget Larv. I alt Fald turde den Opsættelse af Forholdene, som synes at være Grundtanken i Fleertallets Motivering, et være fri for en ikke ringe Grad af Gensidighed og Dverdrivelse. Jeg troer saaledes ikke, at det med Føie kan paastaaes, at Almeenvellet virkelig kræver en tvungen Afløsning af Fæsteforholdet. Allermindst kan dette paastaaes, forsaavidt den tvungne Afløsning skulde gjenneføres ved en saadan Lov, som den, hvortil Forslaget her foreligger.

Idet jeg nu vender mig til dette specielle Lovforslag, skal jeg foreløbigen tillade mig en almindelig Bemærkning ved sammes 3die Capitel. Jeg troer, at de deri foreslaaede Regler angaaende Kjøbesummens Berigtigelse og Afdomsdocumentets Udstedelse ere mere theoretiske end practiske, og turde tage sig bedre ud paa Papiret, end de ville det i det virkelige Liv. Jeg skal i denne Henseende blot bemærke, at det let kunde føre til practiske Forviklinger, at Kjøberen skulde udstede Panteobligation, og denne thinglæses, forinden han havde erholdt Skjøde; ligesom det neppe heller er heldigt, at Sælgeren skulde udstede frit Skjøde paa Eiendommen, efterat have modtaget det ene Exemplar af Creditkassens Attest eller Dwittering. Det er overalt noget Unaturligt, at Sælgeren skal udstede Skjøde, inden han har faaet Betaling, og som saadan kan dog hiin Attest eller Dwittering fra Creditkassen kun meget uegentligt betragtes. Med Udstedelsen af det frie Skjøde vil det heller ikke gaae saa let. Tværtimod er det at forudsæe, at der i den Anledning vil kunne opstaae mangegaande Tvistigheder; det forstaaer sig, at disse i saa Fald maatte søges afgjorte ved Domstolene; men heraf kan blandt Andet igjen,